

**Văn phân tích tác phẩm
văn học lớp 12**

Phân tích Bài thơ Qua Đèo Ngang - Bà Huyện Thanh Quan

BÀI LÀM

Bước tới đèo ngang bóng xế tà
Cỏ cây chen đá lá chen hoa
Lom khom dưới núi tiều vài chú
Lái đác bên sông chợ mấy nhà
Nhớ nước đau lòng con cuộc cuộc,
Thương nhà mỏi miệng cái gia gia
Dừng chân đứng lại trời non nước,
Một mảnh tình riêng ta với ta.

Mình chỉ đưa ra 1 số hình ảnh và từ ngữ để bạn phân tích
Bạn phân tích h/a cỏ cây đá lá hoa và đ.t chen . Cỏ cây, hoa lá phải “chen” với đá mới tồn tại được. Cảnh vật hoang sơ, hoang dại đến nao lòng. Điềm nhìn đã thay đổi: đứng cao nhìn xuống dưới và nhìn xa. Thế giới con người là tiều phu, nhưng chỉ có “tiều vài chú”. Hoạt động là “lom khom” vất vả đang gánh củi xuống núi. Một nét vẽ ước lệ rong thơ cổ (ngư, tiều, canh, mục) nhưng rất thần tình, tinh tế trong cảm nhận. Mấy nhà chợ bên sông thưa thớt, lác đác. chỉ mấy cái lều chợ miền núi, sở dĩ nữ sĩ gọi “chợ mấy nhà” để gieo vần mà thôi: “tà” – “hoa” – “nhà”. Cũng là cảnh hoang vắng, heo hút, buồn hoang sơ nơi con đèo xa xôi lúc bóng xế tà.

Tiếp theo nữ sĩ tả âm thanh tiếng chim rừng: chim gia gia, chim cuộc gọi bầy lúc hoàng hôn. Điệp âm “con cuộc cuộc” và “cái gia gia” tạo nên âm hưởng du dương của khúc nhạc rừng, của khúc nhạc lòng người lữ khách. Lấy cái động (tiếng chim rừng) để làm nổi bật cái tĩnh, cái vắng lặng im lìm trên đỉnh đèo Ngang trong khoảnh khắc hoàng hôn, đó là nghệ thuật lấy động tả tĩnh trong thi pháp cổ. Phép đối và đảo ngữ vận dụng rất tài tình:

“Nhớ nước đau lòng con cuộc cuộc,

Thương nhà mỗi miệng cái gia gai”.

Nghe tiếng chim rùng mà “nhớ nước đau lòng”, mà “thương nhà mỗi miệng” nỗi buồn thấm thía vào 9 tầng sâu cõi lòng, toả rộng trong không gian từ con đèo tới miền quê thân thương. Sắc điệu trữ tình dào dạt, thiết tha, trầm lắng. Lữ khách là một nữ sĩ nên nỗi “nhớ nước”, nhớ kinh kỳ Thăng Long, nhớ nhà, nhớ chồng con, nhớ làng Nghi Tàm thân thuộc không thể nào kể xiết!

Bốn chữ “dừng chân đứng lại” thể hiện một nỗi niềm xúc động đến bồn chồn. Một cái nhìn mênh mang: “Trời non nước”; nhìn xa, nhìn gần, nhìn cao, nhìn sâu, nhìn 4 phía... rồi nữ sĩ thấy vô cùng buồn đau, như tan nát cả tâm hồn, chỉ còn lại “một mảnh tình riêng”. Lấy cái bao la, mênh mông, vô hạn của vũ trụ, của “trời non nước” tương phản với cái nhỏ bé của “mảnh tình riêng”, của “ta” với “ta” đã cực tả nỗi buồn cô đơn xa vắng của người lữ khách khi đứng trên cảnh Đèo Ngang lúc ngày tàn. Đó là tâm trạng nhớ quê, nhớ nhà:

“Dừng chân đứng lại trời non nước,

Một mảnh tình riêng ta với ta”.

“Qua Đèo Ngang” là bài thơ thất ngôn bát cú Đường luật tuyệt bút. Thể giới thiên nhiên kỳ thú của Đèo Ngang như hiển hiện qua dòng thơ. Cảnh sắc hữu tình thấm một nỗi buồn man mác. Giọng thơ du dương, réo rắt. Phép đối và đảo ngữ có giá trị thẩm mỹ trong nét vẽ tạo hình đầy khám phá. Cảm

húng thiên nhiên trũ tình chan hoà với tình yêu quê hương đất nước đậm đà qua một hồn thơ trang nhã. Bài thơ “Qua Đèo Ngang” là tiếng nói của một người mà trở thành khúc tâm tình của muôn triệu người, nó là bài thơ một thời mà mãi mãi, bài thơ Non Nước.

các từ tượng hình trong bài như : lom khom , lác đác

NT ngắt nhịp và nt đối lập

Cảm nghĩ về tác phẩm "Cảnh khuya"-Hồ Chí Minh

Hồ Chủ Tịch (1890-1969). Sinh thời chủ tịch Hồ Chí Minh đã sáng tác nhiều bài thơ hay, Người không chỉ là vị cha già của dân tộc mà còn là một danh nhân văn hóa thế giới, một nhà thơ lớn. Một trong những số đó là bài "Cảnh Khuya" mà người đã sáng tác ở chiến khu Việt Bắc trong những năm đầu của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp. Tiếng suối trong như tiếng hát xa

Trăng ***g cô thụ bóng ***g hoa

Cảnh khuya như vẽ người chưa ngủ

Chưa ngủ vì lo nỗi nước nhà.

"

Tiếng suối trong như tiếng hát xa"

Dòng đầu gợi ra thời điểm làm thơ: đêm đã vào sâu, im ắng lắm, trong im ắng ấy nổi lên một âm thanh trong trẻo, êm dịu của tiếng suối, càng làm cho đêm sâu thanh tĩnh cùng với tiếng côn trùng ở khu rừng Việt Bắc đã làm cho Người nghe ra từ êm dịu ví như tiếng hát xa đưa lại. Cách Bác ví âm thanh

như tiếng hát xa càng làm cho tiếng suối trở nên có hồn và càng chứng tỏ rằng giữa con người với thiên nhiên đã có sự gắn gũi với nhau. Vần "a" được gieo ở cuối dòng như một tiếng ngân vô tận vào lòng người, tạo nên một không gian vời vợi và sâu lắng. Vậy mà Người đã nghe tiếng suối ở khu rừng Việt Bắc như thế đấy.

Dòng tiếp theo Bác tả ánh trăng:

"Trăng ***g cô thụ bóng ***g hoa"

Nếu như dòng đầu Bác nghe được tiếng suối trong đêm thì lần này Bác tả cảnh người nhìn thấy trong đêm. Bác như hòa quyện vào ánh trăng để người đọc thấy không chỉ có nhạc mà còn có hoa đó là ánh trăng ***g vào vòm lá cây cỏ thụ đang xen nhau tầng tầng lớp lớp tạo thành những mảnh sáng_tối, đậm_nhạt, trắng_đen,... gọi lên cảnh chập chùng của bóng trăng, bóng cây, bóng hoa.

Tiếp theo đó:

"Cảnh khuya như vẽ người chưa ngủ

Chưa ngủ vì lo nỗi nước nhà"

Linh hồn và bức tranh phong cảnh Việt Bắc là một bức tranh của một con người đang thao thức. Thao thức nên Người thấy được cảnh đẹp của trăng núi gió ngàn chăng?Bác đang mượn cảnh vật trước đêm khuya thanh tĩnh để bộc lộ cảm xúc của chính mình càng làm nổi bật thêm con người Bác với thiên nhiên. Sâu xa hơn, nó có thể là sự thống nhất giữa phần mộng mơ và sự tỉnh táo, giữa chất lãng mạn của thi nhân và tấm lòng ưu ái của một vị chủ tịch. Có thể nói Bác đang thức cùng suối, cùng trăng, cùng cỏ thụ, cùng hoa lá, Bác đang thức cùng non sông đất nước Việt Nam. Bác đang nặng lòng vì nước, vì dân. Bác Hồ làm bài thơ này ở chiến khu Việt Bắc năm 1947. Lúc đó cuộc kháng chiến khó khăn, gian khổ chỉ mới bắt đầu, với Bác có bao nhiêu vấn đề quốc gia, dân tộc đặt ra cần Bác giải quyết. Qua bài thơ

này ta càng hiểu rằng trong hoàn cảnh nào, Bác vẫn giữ được thái độ bình tĩnh chủ động như vậy, mặc dù ẩn trong phong thái ung dung tự tại ấy là "nỗi lo cho nước. nỗi thương dân".

Trong cuộc đời 79 năm, Bác Hồ có biết bao đêm không ngủ như vậy?"trần trọc bần khổn giấc chẳng thành" vì nhiều lẽ nhưng điều khiến chúng ta cảm phục vô hạn đó là ý thức. trách nhiệm của Bác trước vận mệnh nước nhà. Ý thức ấy ở Bác không chút nào xao lãng. Lúc nào cũng lo cho dân vì dân chưa lần nào Bác nghĩ đến mình.

Cảm nghĩ về thầy, cô giáo, những "người lái đò" đưa thế hệ trẻ "cập bến" tương lai

Trẻ em hôm nay thế giới ngày mai
vâng,đúng như lời Bác Hồ đã nói trẻ em là chủ nhân tương lai của đất nước nhưng ai sẽ là người dìu dắt các em từ những cậu cô bé trở thành chủ nhân của đất nước vào ngày mai.Ngoài các bậc phụ huynh,những người sinh thành thì hình ảnh của các thầy cô là ko thể thiếu như câu: Sang sông phải bắc cầu Kiều

Muôn con hay chữ phải yêu lấy thầy

Mỗi người thầy người cô có vai trò vô cùng quan trọng đến tương lai của đất nước.Từ hồi mẫu giáo ta được các thầy cô dạy hát, học múa rồi lên lớp một lại đc thầy cô uốn nắn cho từng chữ một.Rồi mai đây có lớn hơn có chững chạc hơn thì các thầy cô vẫn mãi bên cạnh giúp đỡ ta.Thầy cô cung giống như nhưng người lái,đưa chúng ta cập đến những bến chi thức để rồi cứ sau mỗi chặng đường ta lại đc mở rộng kiến thức.Vì thế đã có biết bao bài thơ,

bài hát ca ngợi nghề nhà giáo nhưng có bài nào thể hiện hết đc công lao to lớn của các thầy các cô. Nhưng các bạn đã đền đáp nó như thế nào. Tặng quà ư? ko tôi ko nghĩ như vậy việc học tập tốt, nghe lời kính trọng thầy cô là món quà lớn nhất và kính trọng nhất đến các thầy các cô.